

Rel op Vlieland toont kwetsbare positie burgemeesters in kleine gemeenschappen

Vlieland. In een kleine gemeente „krijgen geruchten en gedoe sneller een eigen dynamiek, een eigen werkelijkheid”, zegt hoogleraar Marcel Boogers. Foto Rien Zilvold

Iedereen let hier op de burgemeester

De burgemeester van Vlieland moet weg na een 'privé-affaire'. Zat hij fout? „Hij had beter moeten weten, alles ligt onder een vergrootglas.”

Door onze redacteurs

KARIN DE MIK en

INGMAR VRIESEMA

VLIELAND/AMSTERDAM. Yorick Haan (39) staat in de deuropening van zijn woning op Vlieland, een hoekhuis aan de rand van het bos. Maandag trad hij af als burgemeester. Dagen meed hij de media, hij wilde rust. Een eilander had hem afgelopen vrijdag geslagen met een stuk hout. Haan toont een flinke schram aan de binnenkant van zijn rechterarm. De man haalde verhaal, nadat diens partner hem had verteld dat ze van hem af wilde. Ze was verliefd op een ander. Op de burgemeester.

Maar, zegt Yorick Haan: „Ik heb of had geen relatie met die vrouw. En ik ben ook niet verliefd op haar.” Wel sprak hij met haar over beider relatieproblemen – Haan en zijn vrouw zijn niet lang geleden uit elkaar gegaan.

Of zijn versie van het verhaal nu

klopt of niet, het is einde oefening voor Haan als burgemeester van Vlieland, een waddeneiland met ruim 1.100 inwoners. De geruchten over een affaire zijn zo sterk dat de gemeenteraad geen vertrouwen meer in hem heeft, zo bleek afgelopen maandag.

„Een lijmpoging had geen zin meer”, zegt de woordvoerder van de Friese commissaris van de koning John Jorritsma. „Een overtuigende meerderheid van de raad liet weten niet met Haan verder te willen.”

Dat doet pijn, zegt Yorick Haan. „De raad heeft mijn kant van het verhaal helemaal niet willen horen.”

Volgens raadslid Rob Kip (70) van Algemeen Belang Vlieland, maakt dat niet uit. „De burgemeester heeft imagoschade opgelopen. In een kleine gemeenschap als deze ben je 24 uur per dag burgemeester. Je moet heel voorzichtig zijn in de keuze van je vrienden.”

Sterker, zegt Kip, een burgemeester moet niet in zijn centje afspreken met een vrouw. Hij had tegen haar moeten zeggen: we kunnen niks voor elkaar betekenen. Of hij had moet zeggen: als je over relatieproblemen wilt spreken, kom maar naar mijn kantoor.”

Anders komen er geruchten, zoals

nu. Daardoor is de burgemeester niet meer geloofwaardig, stelt Kip. „Haan heeft zijn statuut verloren. Misschien is hij wel chantabel.” Het is lastig voor een buitenstaander, erkent Kip. De mores van Vlieland zijn niet zo eenvoudig te doorgronden. „Misschien moet het volgende burgemeestersgezin een coach krijgen.”

VVD-raadslid Erik Houter (43),

buurman en fietsvriend van Haan, maar ook bevriend met de man die

‘Ik zou al met vijf vrouwen een affaire hebben gehad’

hem belaagde, beschouwt de vermeende affaire als een privé-aangelegenheid. „Maar op een klein eiland als dit, waar iedereen elkaar kent, denkt een meerderheid van de raad daar anders over.”

Marcel Boogers, hoogleraar regionaal bestuur aan Universiteit Twente, zegt dat bestuurder zijn op een waddeneiland of in een klein dorp „wezenlijk anders” is dan het burgemeesterschap van een grote stad. „Burgers zien bestuurders niet al-

leen in het gemeentehuis, maar ook in de sportkantine en het café. Alles wat bestuurders doen, ligt onder een vergrootglas.” Boogers: „In een dorp krijgen geruchten en gedoe sneller een eigen dynamiek, een eigen werkelijkheid.”

Yorick Haan verbaast zich over de geruchten op Vlieland, en overweegt „sommige personen” wegens smaad en laster voor de rechter te dagen. „Ik zou al met vijf vrouwen een affaire hebben gehad. De geruchtenstroom in een kleine gemeenschap gaat snel. Ik praat met mannen en vrouwen. Moet ik dan met niemand meer praten?”

Volgens publicist Henk Bouwmans, co-auteur van het boek *Onder Burgemeesters*, is één gedragsregel essentieel voor lokale bestuurders. „Vertoon voorbeeldgedrag. Want iedereen let op je.” Ook in grotere gemeenten, zegt Bouwmans.

Heeft Haan een fout gemaakt, volgens Bouwmans? „Ja, dat moet je achteraf wel concluderen. Het is uiteraard niet verboden om met een vrouw af te spreken. Maar hij had zich ervan bewust van moeten zijn dat hij onder een glazen stolp functioneert.”

De dorps- en besloten gemeenschap van Vlieland keert zich dus tegen Yo-

rick Haan. Dat is extra wrang, want hij zocht het eiland in 2010 juist op vanwege dat gemeenschapsgevoel. Haan had bewogen jaren achter zich in Schiedam, waar hij in 2006 was aangetreden als SP-wethouder, nog maar 31 jaar oud. In 2009 stapte hij uit de SP, die hem naar eigen zeggen tegenwerkte als bestuurder: de partij was nog steeds te veel gericht op actievoeren. Op werkbezoek in Den Haag liepen SP-Kamerleden „met een wijde boog om me heen”, zei hij in 2012 tegen RTV Rijnmond. „Alsof ik was uitgestoten uit een religieuze sekte.” Zijn verhuizing naar Vlieland noemde hij een „vlucht voor mijn eigen verleden”. Hij waardeerde de rust van het eiland, ver weg van politiek gekonkel. Hier wilde hij aarden. Zoals hij zelf in zijn eerste burgemeesterspraak: „Ik wil Vlieland leren kennen, ik wil de Vlielanders leren kennen. Ik wil Vlieland worden.”

Dat is hem gelukt, volgens vele Vlielanders. Haan ontving de afgelopen dagen van eilanders „meer dan honderd” steunbetuigingen in de vorm van mailtjes, sms'jes en brieven. Maar de raad heeft hem laten vallen. En dus is voor Haan, na ruim drie jaar Vlieland, de liefde voorbij. Yorick Haan: „Ik wil hier nooit meer terugkomen.”

Andere seksrellen in kleinere gemeenten

Bestuurders van kleine gemeenten zijn de laatste tijd vaker in de problemen gekomen door (vermeende) buitenechtelijke affaires of pogingen daartoe. Deze week stapte wethouder Albert Smit (partij Uw Drie Kernen) op uit het gemeentebestuur van Geertruidenberg, 21.000 inwoners. Reden: een 'seksueel getinte' relatie met een medebestuurder van de ge-

diende over seksuele intimidatie. De wethouder ontkende. Volgens hem was er geen sprake geweest van 'fysieke seks'. Begin dit jaar was er een rel in het Limburgse Meerssen, 19.500 inwoners, waar wethouder Jo Dejong (partij Jo Dejong) een ambtenaar zoende in een café. De raad zegde het vrouwen in hem op, en zwier posit mee met hem te zwa-

met een nieuw wetsvoorstel van de gemeente. Zijn positie werd onhoudbaar toen de vrouw klachten in-
houdt meer met hem te zuren samenwerken. De wethouder stapte op – en pleegde zelfs zelfmoord.